№ 13

# KURYER LITEWSKI

w WILNIE w SOBOTĘ DNIA 13 LUTEGO V. S. 1815. ROKU.

## WIADOMOSCI KRAIOWE.

Gazeta petersburska, *Poczta Północna*, umieściła z *Petersburga*, pod d. 3 lutego: „Zostaiący przy poselstwie wiedeńskim dworu Jego Cesárskiéy Mości, kammer-junker 5 klassy, *Mikołáy Xiążę Dołhoruki*, i należący do kollegium spraw zagranicznych, aktuaryusz, *Edward Xiążę Lubomirski*, mianowani zostali, piérwszy kamerherem, a drugi kamerjunkrem; ”

Taż gazeta z *Kazania*, d. 19 stycznia: Témi dniami przybył tu nowy oddział jeńców wojennych, do oyczyzny swéy powracaiących. — D. 16 przyszedł 5ty pułk baszkirów, powracaiący z wyprawy do guberníi *orenburskiéy*. Tegoż dnia przybył tu z *Petersburga* Radzca tayny *Engel*.

Taż gazeta, z *Irkucka*, d. 16 grudnia: Wypływaiąca z jeziora *Baykal*, i przez nasze miasto płynąca, rzeka *Angara*, d. 13 t. m. zamarzła. Jest to rzeka bardzo bystrá, a w czasie jéy zamarzania zawsze zwykła bywać powódź, równie w mieście jak i poza miastem na rozległych błoniach, które jéy są brzegami: zdarza się, iż na ulicach, bliżéy rzeki położonych, wylana zamarza woda; co i tego zdarzyło się razu; ale naymnieyszéy nie zrządziło szkody. Wreście rzeka *Angara*, rzadko bardzo tak wcześnie staie, jak w roku teraźnieyszym. Przyczyną tego bydź mogą ciągłe, przez kilka dni trwaiące, wielkie mrozy, które 36 stopni dochodziły. Kiedy mrozy są umiarkowane, rzeka marznie pospolicie piérwszych dni stycznia.

## WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

### Xięztwo Warszawskie.

*Warszawa dnia 14 lutego.*

Dnia 12 t. m. przybyła tu Jaśnie Oświecona Xiężna Jeymość *Czartoryska*, Jenerałowa ziem podolskich. (*Kor. Warsz.*)

### Austrya.

Gazeta wiedeńska, *Oester. Beob.* z *Wiednia* d. 6 lutego: „Przybycie Xiążęcia *Wellingtona* staie się wiecznie pamiętnym i chlubnym wypadkiem dla tuteyszey stolicy. Jeżeli miaszkańcy jey, w wyrażeniu uczuć swoich, nie tak są żywi i porywczy, jak wielu innych, nie ztąd pochodzi, żeby im braknąć miało na rzetelném uszanowaniu i wzruszeniach ku szczególnieyszym zasługóm i prawdziwey wielkości tego męża. Bohatyr, który, przez swe pamiętne dzieła w *Portugalii* i *Hiszpanii*, dał pierwszy, i wielki przykład wytrwałego i szczęśliwego oporu, przeciwko samowładztwu dążącemu do podbicia świata, a razem położył pierwszą zasadę oswobodzenia *Europy*, słuszne má prawo do wdzięczności i uwielbienia spółczesnych swoich. Gdziekolwiek się on ukaże, wszystkie serca nayżywszém wzruszeniem ku niemu unosić się powinny. Zwycięzca pod *Buzaco*, *Salamanką Wittoryą*, i *Tuluzą*, nie do jednego wyłącznie należy kraju, ale do świata całego; i gdziekolwiek się znaydzie Xiążę *Wellington*, w każdém mieyscu wpośród swoich będzie się widział. ”

Gazeta *Lwowska*, z *Prazkiey*, umieściła następuiący list z *Wiednia* pod d. 31 stycznia: „Od kilku dni widać coraz żywszé przygotowanie do wyiazdu obecnych tu Monarchów. N. Królowa Bawarská wyiechała ztąd dnia dzisieyszego, o godz. 9téy zrana, dla powrócenia na łono swoiey familii, a N. Cesarzowa *Rossyyska* kazała przygotować podróżne pojazdy swoie. Przygotowano także wszystko do odjazdu N. Cesarza *Alexandra*; widać nawet, że i reszta bawiących się tu znakomitych gości, gotuie się do wyiazdu. ”

Gazeta *Korrespondenta hamburskiego* umieściła list z *Wiednia*, pod 30 stycznia: „Dzień 28 t. m. maią za nader ważny i stanowiący. Odbyły się w dniu tym dwie wielkie konferencye; nic jednakże niewiadomo więcey, prócz, że Ministrowie Pruscy ostatnią notę austryacką, na tey konferencyi podaną, *ad referendum* wzięli. — Gdy już i angielskie *ultimatum* wkrótce nadeyśdź może, i rzeczy tym lub owym sposobem ostatecznie rozwiązane bydź muszą, zaczynaią wnosić, iż ukończenie Kongressu nie jest zbyt oddaloném. Orszak Cesarza Jmci *Rossyyskiego* miał odebrać rozkaz, uczynić zupełną gotowość do podróży, na dzień 14 lutego. Powszechnie mówią iż Kongres nie potrwa dłużey, jak do końca marca. — Cesarz Jmć Austryacki, dla słabości, nie mógł się znaydować na obchodach i zgromadzeniach w dniach ostatnich. — D. 12 t. m. umárł tu sławny Radzca górniczy, *Hacquet*, maiąc lat 76. — Mówią o maiącym nastąpić zaślubieniu naszego Xięcia następcy tronu z pewną Xiężniczką północną. „

*Tenże Korrespondent z innego listu z Wiednia, tyyże datty*: „Gdy Austrya, ieszcze za Cesarza *Józefa* II, chwalebny dała przykład dobroczynności, godny poważenia stan wieśniaków oświadczaiąc zdolnym do wolności i obywatelstwa, a w roku 1809, w wielkiém uzbroieniu kraiowym tak piękne otrzymała owoce tey powszechney obywatelskiey wolności; zdaie się okazywać, iż teraz bardzo starannie pracuie nad tém, aby ich udarować zupełną wolnością, która dotąd w wielu względach pozorną tylko była — Kurs nagle spadł u nas, prawie na 300 proc. Jednakże tak nieprzyiemna odmiana, zdaie się nie mieć żadnego związku z okolicznościami politycznemi. Przez powiększenie pensyy dla urzędników cywilnych w całey Monarchii, powiększyła się massa krążących papierów. Powszechne jednak maią przekonanie o maiących nastąpić wkrótce odmianach w rzeczy skarbu; któreto przekonanie naywięcey mogło mieć wpływu na odmianę kursu.

Gazeta paryzka, *Journal des Débats*, umieściła list z *Wiednia*, pod 14 stycznia. Kładniemy z niego następuiące wyiątki: „Wiadomość o odmianie Ministrów *Austryackich* i *Rossyyskich* równie była bez zasady, jak tyle innych, które od początku Kongressu po tuteyszey krążą stolicy — Monarchowie częstsze teraz mieważą konferencye: co powiększa nadzieię spokoynego zakończenia się Kongressu. Utrzymuie się pogłoska o przybyciu Króla Saskiego: rozumieią jednak niektórzy, iż Monarcha ten zbliży się tylko do tuteyszey Stolicy — Można teraz uważać za rzecz niewątpliwą, że *Polska* stanie się Państwem Konstytucyyném, i zostawać będzie pod rządem dobroczynnego Cesarza *Alexandra* — Biega pogłoska o abdykacyi W. Xięcia *Badeńskiego*, którego zdrowie iest w stanie bardzo słabym nie ma on żadnego potomka płci mężkiey z W. Xiężny *Stefanii Napoleon*, z domu *Tascher* — Musiało to bez wątpienia zastanowić WP. równie, jak tu nas zastanowi-

ło, że ani gazeta urzędowa nadworna, ani *Beobächter* austryacki, żadney nieuczyniły zmianki o wcieleniu rzeczypospolitey Genueńskiey do Królestwa Sardyńskiego — Interessa Szwaycarskie, prawie już są zupełnie ukończone. *Szwaycarya*, zostanie niepodległą i składać się będzie z 22 kantonów, które same się będą rządziły. Kanton *Berneński*, otrzyma pewne wynadgrodzenie za kray *Watlandyi* i *Argowii*, przez wcielenie *Bienne* i Biskupstwa *Bazyleyskiego*. Tenże kanton otrzyma także kapitały zdawna ulokowane na banku angielskim; procenta jednak nie będą wyłącznie do niego należały, aż do zupełnego umorzenia spólnych długów *Szwaycaryi* — N. Cesarzowa *Rossyyska*, poprzedzi N. małżonka swoiego do *Berlina* — Rozumieią tu, iż postanowienia Kongressu pierwiey zostaną ogłoszone w kraiach, do których się ściągaią, aniżeli w *Wiedniu* — Niektóre osoby niedawno z *Liworny* tu przybyłe, utrzymuią, iż skarby władzcy *Porto-Ferajo* w bardzo złym stanie, i że on sprzedaie teraz część harmat, z liczby 260, które się znaydowały na wyspie *Elbie*. "

Gazeta, *Journal de Francfort*, z *Wiednia*, d. 28 stycznia: „Zdaie się, iż zakończenie Kongressu nie tak jest blizkié. Jeden z pełnomocników sprowadzá żonę swoię; osoby zaś, które tu od początku Kongressu bawią, wyjeżdżaią do domów, maiąc znowu przybydź, jak tylko układy ku końcowi się zbliżą— Koncert, który tu, w rocznicę urodzin N. Cesarzowey Rossyyskiey, był dany, na szczególnieyszą zasługuje uwagę, dla wielkiey liczby wirtuozów na róż-nych instrumentach, którzy dla jego wykonania wezwani byli — Cesarz, przez rozkaz pod d. 31 grudnia, Jenerała, Hrabiego *Fontanelli*, dawnieyszego ministra woyny Królestwa włoskiego, wyniósł na stopień Feldmarszałka leytnanta woysk austryackich— Xiążę Rejent *Brytanii W.* dla wielu oficerów austryackich przysłał ozdoby orderu *łaziennégo*: między innymi, Jenerała Hrabiego *Nugent*, ozdobił on krzyżém komandorskim.

Rys Konstytucyi, podany przez jednégo z pełnomocników pruskich, dla państw pośrednich niemieckich: 1) Państwa pośrednié dostarczać będą rekrutów w stosunku do swojéy ludności. 2) Opłacać będą umówioną ilość podatków, których sami maią robić rozkłady. 3) Ilość ta stosowaną będzie do kosztów kontyngensu, mającego się utrzymywać przez te małe państwa, z przydaniem małey ilości nad potrzebę utrzymywanégo kontyngensu, a to dla przykładania się w części do kosztów na zakłady spólnego użytku. 4) Stany pośrednie zachowują sprawowanié wewnętrzné swych krajów. 5) Obowiązané są té państwa zaprowadzić jednakie prawa względem weyścia i ceł: ale dochody do nich należeć będą. 6) Zachowuią oné dwa trybunały niższéy juryzdykcyi. 7) Uznają 3cią instancyą, która, zostaiąc pod mocarstwém, protekcyą maiącém, daje ostateczny wyrok w sprawach prywatnych. 8) Wprowadzą księgę práwa cywilnego, podaną przez mocarstwo, opiekę maiącą. 9) Ustanowiony będzie trybunał jeneralny związkowy, który stanowić będzie w sprawach, tyczących się konstytucyi krajowéy. 10) Państwa związkowé będą w nim miały głos stanowiący, a państwa pośrednié głos poradny. 11) Uczyni się podział na cyrkuły, i ustanowioné będą trybunały cyrkułowé, te stanowić będą trzecią instancyą, w któréy radzcy xiążąt náymnieyszych głos będą mieli. 12) Podaje się jeszcze w tym projekcie rada ogólna, iż byłoby daleko korzystniéy, gdyby państwa pośrednié chciały zostać członkami państw większych, dla zapewnienia sobie wszystkich praw, do otrzymywania w potrzebie ich opieki. "

W ł o c h y.

Gazeta *Korrespondenta hamburskiego* donosi z *Rzymu*, dnia 14 stycznia: „Codzień nowych tu zdarzeń świadkami jesteśmy: zdają się oné bydź nieuniknionémi. Zachowują milczenie i unikają ustnégo tłomaczenia się. Notę więc po nocie wzajemnie podają. Jakiegobykolwiek zaś rodzaju mogło bydź nowé te nieszczęście, które Oycowi ś. stolicę jego chcé wydrzéć, jest ono przewidzianém, i J. S. gotów jest jeszcze ráz swoją stałością i oddaniém się na wolę boską, świát cały w zadumienié wprawić. Tenże duch ożywiá wszystkich prałatów. — Wczorá Oyciec ś. modlił się w grobách śś. Apostołów.— Dotąd różné obcé mocárstwa, miały swé własné poczty dlá przesyłania listów. J. S. za przyzwoitą osądził znieść ten zwyczay, i wszystkie poczty cudzoziémskie z papiezką połączyć. Sáma tylko *Francyá* má jészcze własną pocztę w *Rzymie*. "

Tenże *Korrespondent*, z *Rzymu*, d. 15 stycznia: „Wczorá konsul néapolitáński, kawalér *Zuccari*, był na téatrze. Gdy ku końcowi sztuki na pojazdy wołano, straż przymusiła jego kuczera do odjechania na stronę, aby się nie znáydowál z pojazdém swoim między pojazdamì osób dyplomatycznych. Jak tylko wspomniany konsul, o téy gwáltowności się dowiedziál, natychmiast udał się do mieszkania, i gońca do dworu swego wyprawił. Spodziewamy się wkrótce osobliwszego wypadku. „

Tenże *Korrespondent* z *Kremony*, d. 15 stycznia: „Wczorá przyszły tu dwa półki *austryackie*, które do *weneckich* ciągną prowincyy, gdzie ciągle liczny zbierá się korpus. — Dziś wieczorém w teatrze zaszła kłótnia między dwóma oficerami niemieckim i włoskim. Gubernator kazał niemieckich uwiadomić, iż oni mogą się ztamtąd usunąć, jeżeli chcą uniknąć zawziętości, jaka przeciwko wszystkim *Niemcóm*, na teatrze znáyduiącym się, nastąpićby mogła— Wczora uwięziono tu trzech woyskowych, podéyrzanych o należenie do spisku medyolańskiego. "

Tenże *Korrespondent* z *Genui*, dnia 18 stycznia: „Różne gazety doniosły, iż kommissárz Króleski przybył tu z 6,000 woyska: dotąd on ze swymi tylko adjutantami tu się znáyduje. Dotąd Król niechciał, aby jego pełnomocnicy mieli straż i orszák inny, tylko z nowych jego, a wiernych poddanych.— Jezuici w *Rzymie* odprawili ze zgromadzenia swego trzech professów. Na to mieysce wstąpili do nowicyatu: drugi syn xięcia *Altieri* i syn margrabiego *Pallavicini* z *Genui*. "

Gazeta berlińska ze *Włoch* pod 8 stycznia, donosi: „D. 4 stycznia w *Rzymie* była wielká burza z grzmotém i piorunami. Piorun ugodził w pokóy, w którym pracuje sławny historyograf hiszpański, opat *Marsbon*, w tenczás właśnié, kiedy on z drugim xiędzem rozmawiać zaczął. Oba zostali nietknięci — Cały wieczor d. 31 grud. Papież na modlitwie przepędził — W *Rzymie* w ostatnich trzech miesiącach zeszłégo roku, 57 osób na galery wysłano, a 46 do publicznych robót osądzono.— W *Neapolu* d. 8 rozpoczął się karnawál, który daleko jest świetnieyszy, jak kiedykolwiek były — W *Genui* kazano bramy miasta na noc zamykáć: mieszkańcy przedmieść temu się opárli. — Do *Turynu* przybyła deputacyá genueńská, dla złożenia Królowi hołdu poddáństwa w imiéniu miasta swojego — D. 19 grud. małżonka xiążęcia następcy tronu sycyliyskiego córkę powiła— Xiężna *Wallii* aż do maja w *Neapolu* zabawi.— Spodziewano się, iż Konsul néapolitański wkrótce *Rzym* opuści: jednakże bawi on tu jeszcze. — Kardynał Sekretarz Stanu, *Pacca*, w liście pod d. 7 stycznia, ostrzegł kawalera *Zuccari*, Konsula neapolitańskiego, iż pilné na niego oko miéć zalecono. "

Táż gazeta, z *Piombino*, d. 4 stycznia: „Skały wyspy *Elby* stały się niedostępnémi. Mocno wiérzyć należy, iż jest polityką jéy pana, nie miéć żadnych związków z lądém. Wyrok magistratu miasta *Porto-Ferrajo* ogłosił: iż żadnému z obcych okrętów, nie wolno zbliżáć się do brzegów téy wyspy, bez poprzedniczey rewizyi kapitana portu; bez oświádczenia celu swojego przybycia; i otrzymanego pozwolenia; i że, bez szczególnego upoważnienia prezydenta Rady stanu, żadné pozwolenié nie może bydź wydané na dłuższy czás pobytu, jak na trzy

dni. Obostrzenié to niezmiernié zmnieyszyło liczbę przewożących się z naszego portu na wyspę: postrzegają także, że i stosunki z *Anglikami* rzadsze bydź zaczęły. Tym czasem statek neapolitański, który z mąką tam przypłynął, prędko był przypuszczony."

*Korrespondent Warszawski* umieścił z *Rzymu dnia* 11 *Stycznia*: Jego Świątobliwość dał nowy dowód stałości duszy, przesyłaiąc następuiący list kawalerowi *Zuccari*, Jeneralnemu Konsulowi Króla *Joachima* w *Rzymie*:

*Mości Panie! Kardynał Podkomorzy świętego Kościoła, Pro-Sekretarz Stanu, otrzymał wyraźny rozkaz od Jego Świątobliwości, ażeby WPanu oświadczył, iż sprzykrzyło się nakoniec Oycu świętemu cierpieć dłużey postępowanie WPana względem Rządu. Nie iest to tayną rzeczą dla Jego świątobliwości, jakiemi podstępami udało się WPanu zaprowadzić tu taiemne szpiegostwo. Wié Oyciec święty o wszystkich nędznikach, których przekupiłeś, a którzy bez sławy i miłości ku własnéy oyczyźnie, przedali się dla służenia sprawie obcego, niegodziwemi środkami. Wie Oyciec święty o pismach, które WPan rozrzuciłeś po mieście i w Państwach jego, w zamiarze, równie podłym, iak występnym, osłabienia wierności, jaka się należy prawey władzy. Nakoniec wie Oyciec święty o pokątnych schadzkach, na które uczęszczasz; o wyrazach, jakich na nich używasz i o listach, pisywanych przez niego, dla rozniecenia płomieni zdań Anti-Chrześciiańskich, które przez tyle lat niszczyły nasze półsferze. Wolą iest Jego Świątobliwości, abym w Jego imieniu pisał do Wielkorządzcy Rzymu, Prezydenta Policyi, dla dania mu rozkazów wyszukania i pochwycenia nikczemnych ludzi, niegodnych imienia Rzymskiego, którzy służą za szpiegów obcemu złośliwemu duchowi, i usiłuią wzburzyć spokoyność ciała politycznego. Chce także Jego Świątobliwość, abyś WPan tak, iak inni partykularni, ulegał przepisom mieyscowey policyi, kiedy już niemasz żadnego charakteru politycznego w tém mieście, i ażeby taż policya użyła przeciw WPanu takich środków, iakich dalsze postępowanie jego, wymagać będzie.*

*Niżey podpisany, udzielaiąc WPanu ten rozkaz naywyższy, jak masz postępować, ponawia wyraz szacunku. Dan, w Sekretoryacie Stanu, dnia 7go stycznia* 1815. (Podpisano) *Pacca.*

Gazeta lwowska zawiera następuiący list z *Genui* ku końcowi grudnia r. z. pisany: „Lubo Jenerał Angielski, w odezwie swoiey, o wcieleniu kraiu naszego, do kraiów Króla sardyńskiego, wielkie nam ztąd obiecuie pożytki, wątpimy jednak, iżbyśmy mogli ie odnieść. Nie wiele sobie obiecuiemy po oycowskim rządzie Króla *Emanuela*. A potém: tyle on ma poddanych i tak liczną familiią, iż nie potrzeba wkładać na niego nowych obowiązków względem innych ludów, które wszystko od niego przedziela. Naypierwszy pożytek, któryśmy już otrzymali, iest, że iesteśmy zarzuceni zdawkowemi pieniędzmi piemontskiemi. Nieraz już lud wołał po ulicach: *Niech żyie ś. Jan Chrzciciel!*" (wizerunek tego świętego iest na dawnych pieniądzach Genueńskich)

Gazeta *Francyi* pisze z *Genui* pod d. 7 stycznia, co następuie: „Stan nasz iest zatrważaiącym. Wielkie zaburzenie umysłów między ludem panuie. Jenerał Angielski *Dalrymple* pisał do Króla sardyńskiego prosząc, aby nie przysyłał woyska Piemontskiego, ani do miasta, ani do kraiu Genueńskiego: bo za bezpieczeństwo jego nie ręczy. Nienawidzimy teraz *Anglików*. Amerykanie, po zniszczeniu miasta *Waszingtonu* nie byli tak rozjątrzeni przeciw *Anglikom*, jak my teraz po odstąpieniu biednego kraiu naszego — Prezes Rzeczypospolitey, P. *Serrą*, składaiąc urząd, wydał mocną odezwę do ludu genueńskiego, w któréy wzywa Mocarstw, aby zabezpieczyły niepodległość ludu, od wieków wolnego, który sam sobą się rządził, a teraz pozbawiony został wolności w chwili, kiedy mu ią powrócić obiecano. Lud zgromadzał się po rynkach publicznych, wykrzykuiąc. *Niech żyie Rzplita Genueńska! Niech żyie Serra, Oyciec Oyczyzny!* Poszedł do mieszkania jego, aby go oglądał; on wyiechał z *Genui* zaraz po złożeniu urzędu."

Gazeta, *Journal de Francfort*, donosi z *Palermy*, pod 22 grudnia: „J. K. Mość przéz rozkaz dzienny ogłosić kazał protestacyą półkowników *Emmanuela del Conte* i *Józefa Clares*, a razem w imieniu całego woyska, odpowiedź na proklamacyą, która w miesiącu sierpniu umieszczoná była w monitorze neapolitańskim, a w któréy było doniesiono, że wielka liczba woyskowych prosiła o pozwolenié, powrócenia do *Neapolu*, aby mogli przyiąć służbę u tameyszego rządu — Parlament, przeciwko konstytucyi 1813 roku, postanowił, że Król i cała jego familiá, wolni są od opłaty cła, za to wszystko, cokolwiek idzie na ich osobisty użytek."

## NIEMCY

Gazeta, *Journal de Francfort*, donosi: „*Z Ratyzbony, d. 27 stycznia.* Drugi batalion 20go regimentu piechoty liniiowéy bawárskiéy, przybył tu dziś z *Saltzburga*: jutro wyydzie do *Ambergu*.

*Ze Stuttgardu, d. 29 stycznia.* Od d. 26 t. m., przebiegły tędy gońcy: 1 rossyyski, 5 angielskich, (P *Shaw* nie jest tu policzony), 1 badeński, i 2 francuzkie, do *Wiednia* jadący, lub ztamtąd powracaiący.

*Ze Stuttgardu, d. 2 lutego.* Od dnia 29 stycznia p. m., przebiegli tędy 3 gońcy francuzcy, dwáy z nich do *Wiednia* wysłani, a 3ci ztamtąd do *Paryża*. Przejechał Hrabia *Ginetti*, sekretarz poselstwa francuzkiego, udaiąc się z *Wiednia* do *Paryża*. Także 1 goniec rossyyski i 1 hiszpański, obadwa do *Paryża*; i 2 gońcy angiel. jeden do *Wiednia*, drugi do *Paryża*.

*Z Saxonii, d. 28 stycznia.* Batalion fizylierów pruskich, zmienił milicyą w *Plauen* i *Oelsnitz*. — Stany *Górnéy-Luzacyi* zaciągnęły pożyczkę w banku *Brelinga* i komp. w *Dreznie*, którą maią wypłacić w 1830 roku.

*Z Elberfeld*, (w xięz. Bergu) *d. 30 stycznia.* Piękny półk kiryssyerów brandeburskich przybył tu wczora, pod dowództwem podpółkownika *Löbela*; stanie on kwaterą w mieście naszém i okolicach.

Gazeta *Korrespondenta hamburskiego*; donosi z *Hannowerskiego, d. 3 lutego.* Miasto *Stade* zostało przeznaczone na główną twierdzę królewstwa hannowerskiego. Odnowienie tych, niegdyś nie mało znaczących, a po siedmioletniéy woynie zburzonych wárowni, gdzie znaczne woysko może mieć stanowisko, zaymować będzie teraz wszystkie góry, około miasta leżące, aż do góry *czárnéy*. Koszta wynosić mają na 3 miliony talarów, a robota na kilka lat się przeciągnie. Przybyłé z *Anglii* do tego miasta działa wielkiego kalibru, ammunicyá, i inné różnego rodzaiu potrzeby woienné, są nader znaczące. — Sławná fabryka broni w *Herzbergu*, jest teraz bardzo czynną. Za náywyższém zezwoleniém robią w niéy teraz nie małą liczbę różnéy broni dla obcych krajów, a mianowicie, 6.000 dla sąsiedzkiego xięztwa. — Powiadają, iż Hrabia *Kielmansegge* pojechał do *Londynu*, jako deputowany szlachty Lauenburskiéy. — Odnawiająca się pogłoska, o maiącém nastąpić powiększeniu królewstwa hannowerskiego, od strony północnéy i połnocno-zachodniéy w *Niemczech*, potrzebuje stwierdzenia."

*Z Hannoweru, d. 2 lutego.* Jenerał naczelny, Hrabia *Benningsen*, tu przybył. — D. 16 stycznia, umarł w *Stellicht*, P. *Behr*, dziedziczny marszałek i Radzca skarbowy królewstwa hannowerskiego. — Minister stanu, Hr. *Münster*, około wielkiéynocy z *Wiednia* tu jest spodziewany.

Gazeta berlińska, od brzégów *Menu*, pod d. 30 grud. donosi: „Od niejakiego czasu, oficerowie badeńscy, znowu zaczęli nosić krzyże legii honorowéy. — Podług urzędowego ogłoszenia w *Weimarze*, od marca do listopada 1814 r. było kwateruiących ludzi 151,525

ludzi: a w téy liczbie 803 jenerałów i półkowników liczono.

*Z Kasselu*, *d. 5 lutego.* D. 30 p. m., przybyła tu Xżna *Sax-Gotha*, z *Gotha*; saski Jenerał porucznik *Lecoq*, z adjutantem *Aster*, z *Koblentzu*.

Podług gazety wiedeńskiéy, *Oestr. Beob.*, w *Hanau*, i okolicach zbieraiące się woyska elektorsko-heskie do 6,000 ludzi wynoszą: w téy liczbie jest kilka szwadronów jazdy.

NIDERLANDY ZJEDNOCZONE.

Gazeta *Journal de Francfort*, umieściła z *Bruxelli*, pod d. 26 stycznia: „Wielkie w tym czasie zaszły poruszenia w woyskach pruskich, które zaymuią kray między *Mozą*, *Renem* i *Mozellą* położony. Wiele regimentów kyryssyerskich i cała prawie kawalerya odebrały rozkaz wyyścia za *Ren*, i zebrania się w okolicach *Düsseldorfu*. Dwa regimenty kyryssyerów, które zostawały na leży w *Kondroz*, przybyły w d. 22 i 23 do *Leqdyum*; zkąd wyszły d. 23 i 24. Załoga miasta *Verviers* wyszła takoż w równémże przeznaczeniu. Z drugiéy strony, pięć batalionów infanteryi pruskiéy przybyło z prowincyi *Luxemburg*, dla zastąpienia równéyże liczby batalionów, które w tych dniach opuściły departament *Ourty*, celem powrócenia na prawy brzeg Renu."

*Dnia 28 stycznia.* P. *John Quincy Adams*, przybył tu zawczora. Zabawi on tu dni kilka, potém uda się do *Paryża*, gdzie zjedzie się z towarzyszami swymi.

SZWAYCARYA.

Gazeta *Journal de Francfort*, umieściła ze *Szwaycaryi*, pod d. 27 stycznia: „Kantony *Zurychski* i *Argawski* wzbroniły ogłoszenia okolnika, który przez nuncyusza papiezkiego do katolików szwaycarskich był wydany, względem utworzenia nowego biskupstwa.

FRANCYA.

Gazeta berlińska, umieściła z *Paryża* pod d. 27 stycznia, co następuie: „W tym roku nieszczęśliwe przypadki często się zdarzaią. D. 24 t. m., Hrabini *de la Suze*, małżonka W. Marszałka dworu J. K. Mci, przy wysiadaniu z pojazdu, padła i rękę złamała. Tak dla niéy, jako i dla Xiężnéy Orleańskiéy, bardzo się przydało sztuczne łóżko, wynalazku P. *Daujon*. — Powiadaią teraz, iż koronacya w miesiącu czerwcu nastąpi. — Kommissarze jeneralni policyi, znowu wprowadzeni bydź maią. — Rozeszła się pogłoska, iż P. *Chateaubriand* powołany został na urząd ministra spraw wewnętrznych. Sam on stara się o rozszerzenie téy pogłoski. — W tych dniach przywieziono do muzeum pomników francuzkich, bryłę marmuru *Carrara*, która 80,000 funtów waży."

Taż gazeta, z *Paryża*, pod dniem 30 stycznia: „Królewski regiment kiryssyerów, który tu stał w szkole woyskowéy, jest przeznaczony na załogę do *Blois*, i dziś tam wyszedł. — Słychać, iż Xiążę i Xiężna *Angouleme* udadzą się do *Bordeaux*, dla obchodzenia tam pamiątki tego dnia, w którym, roku przeszłego Xiążę ten, wjazd swóy do tego miasta odprawił. — D. 27 t. m. Adwokat *Tripier*, w sprawie Hrabiego *St. Leu* przeciwko jego małżonce, głos odbył. Szczególniéysze dowody, które on przytaczał, zasadzaią się na tém przepisie prawa, iż, gdzie tylko rzecz idzie o wykonanie władzy oycowskiéy, wyjąwszy tylko interes publiczny, nie należy ani do sądu, ani téż, nadewszystko, do małżonki, pociągać do odpowiedzialności ze sposobu życia, tego, który się dopomina jedynie o prawne wykonywanie władzy swojéy oycowskiéy. Odbywanie głosu przez P. *Tripier*, trwało przez 3 godziny. — D. 27 t. m. Xiężna *Angouleme* odwiedziła szpital, *Hotel-Dieu*. — W dziele jednem P. *Courtin*, (jeneralnego sekretarza, dyrekcyi jeneralnéy mostów i dróg), które wyszło 1812, w *Paryżu*, wymienione są roboty, które *Napoléon* wewnątrz państwa francuzkiego przedsięwziął i po większéy części wykonał, jako to: drogi brukowane, kanały, groble, porty, sluzy, osuszenie błot, i t. d. Te, cudzą pracą i cudzemi pieniędzmi, uskuteczni- one roboty, składaią się z 18 główniéyszych przedsięwzięć, które w ogóle kosztowały 140,457,485 fr. Znaczniéysze między niemi są: droga symplońska (9 milion. fr.), droga przez górę *Cenis* (6 milion.), droga Bajońska do *Hiszpanii* wiodąca (5 milion), kanał *St. Quintin* (10 milion.), kanał *Ourq* (20 milion.) kanał *Napoléona* (17 milion.) kanał z *Nantes* do *Brest*, (23 milion.). — Porty *Antwerpski* i *Cherbourski* nie są wymienione, znayduią się tylko Porty *Ostenda*, *Dieppe*, *Rochelle* i *Cette*. — K. Jmć znaydował się d. 30 t. m. na teatrze *Francuzkim*; dana była sztuka *Henryk IV na łowach*, z powszechnym oklaskiem przyjętą została. — D. 24 t. m., Hrabia *Andréossy* z Konstantynopolu tu przybył. — D. 25 t. m., dzieci Xięcia *Wellingtona* do *Calais* przybyły, powracaią one do *Londynu*. — W *Hiszpanii*, tayna rada królewska i tayna rada inkwizycyi świętéy, zgodziły się na to, iż znaydujący się w *Hiszpanii frankmassonowie*, sami się oznaymić powinni, w przeciwnym razie, surowo karanymi bydź maią. — Jenerał *Herasti*, wyjednał u króla postanowienie nowego orderu, celem nagrodzenia oficerów i żołnierzy, którzy, pod dowództwem tego jenerała dystyngowali się w obronie *Ciudad-Rodrigo*. Znakami téy ozdoby są, krzyż złoty dla oficerów, a srébrny dla żołnierzy, z napisem: *Doświadczenie męztwa w Ciudad-Rodrigo*. — Słychać, iż Hrabia *Muraire*, złożył swóy urząd piérwszego Prezydenta Sądu kassacyynego, i że P. *Deseże*, obrońca *Ludwika XVI*, miéysce jego zastąpi."

Gazeta paryzká, *Journal des Debats*, o processie przeciwko Jenerałowi *Excelmans*, (który, jakeśmy donieśli, jednomyślnie, za niewinnego uznany został), z *Lille*, pod 24 stycznia umieściła, co następuie: „Jenerał porucznik Hrabia *Excelmans*, po ucieczce ze swego domu, gdzie pod straż żandarmów był oddany, obowiązał się na pismie, jak wiadomo, stawić się, jako aresztowany, skoroby tylko przez sąd właściwy do tego wezwany został. Spełnił to swoie przyrzeczenie. Stanął bowiem dobrowolnie, dnia 14 t. m., w *Lille*, gdzie się sąd woyskowy miał zebrać, i przesłał do prezydenta pomienionego sądu, Jenerał porucznika Hrabiego *Erlon* (*Drouet*), Dowódcy 16téy dywizyi woyskowéy, następuiące pismo:

Lille dnia 14 stycznia 1815

„*Mości Hrabio! Srodki, których około połowy „upłynionego miesiąca, przeciwko mnie użyto, zdawały mi się bydź niezgodnemi z prawem; uznałem „więc za rzecz przyzwoitą od nich się uchylić. Uchodząc przed tymi, którzy, jako straż osoby mojey, „mnie nie odstępowali, należało mi przyiąć i przyiąłem „obowiązek, dobrowolnego stawienia się, „jak się tylko „dowiem o sądzie woyskowym, któremu poruczone będzie „dadź wyrok względem postępowania moiego.*"

„*Dziś, znaiąc członków sądu woyskowego, którzy maią ten wyrok stanowić, a maiąc zupełną ufność „w ich sprawiedliwości i względności, oświadczam, iż „gotów iestem stawić się przed JW. Hrabią, któremu bezpieczeństwo honoru i osoby mojey polecam. „Proszę przyiąć &c. Jenerał porucznik* Hrabia *Excelmans*."

„Jenerał *Excelmans*, podawszy to pismo, stawił się, jako więzień, w cytadelli miasta, dokąd mu udadź się przeznaczono; poczém punkta oskarżenia przeciwko niemu, obrońcy jego powierzone zostały. Sa one wyrażone w raporcie do Króla, pod d. 29 grudnia, przez ministra woyny podanym, jak następuie:

„Występki, których winę Jenerał porucznik na siebie ściągnął, nader są wielkie:

1) Utrzymywał on korrespondencyą z nieprzyiacielem, bez otrzymanego na to zezwolenia zwierzchników swoich, w tym czasie, kiedy pełnił służbę jeneralnego Inspektora kawaleryi piérwszéy dywizyi woyskowéy; mówię, z nieprzyiacielem, gdyż W. K. Mść nie uznałeś *Joachima Murata*, Królem neapolitańskim; i dla tego, że on, w tenczas nawet gdyby był tylko pisał do monarchy, który jest

*Dozwala się drukować — Z. Niemczewski P. Członek Komitetu Cenzury. W Drukarni Dyecezalney u XX. Missyonarzów*

przyiacielem i sprzymierzeńcem W. K. Mci, jużby na naganę zasłużył. 2) Popełnił on już tém samém akt szpiégowstwa, gdy pisząc do *Joachima Murata* wyraził: „ że tysiące walecznych oficerów, w jego szko„ le i pod jego okiem wyćwiczonych, pośpieszyłyby „ na jego zawołanie, gdyby rzeczy nie tak pomyślny „ kierunek wzięły były. 3) Pisał on obeżżywe rze„ czy przeciwko osobie i władzy W. K. Mci. 4) Nie był posłusznym na rozkazy W. K. Mci, które mu przez ministra woyny udzielone zostały. 5) Nakoniec, złamał przysięgę, którą wykonał przyymuiąc order ś. *Ludwika.* ”

„ Na wszystkie te punkta oskarżenia odpowiedział Jenerał [illegible] trzymywać korrespondencyi z nieprzyiacielem: poniważ w tym czasie, kiedy on pisał, *Francya* z żadném mocarstwem nie prowadziła woyny; 2) co się tycze szpiegostwa, oświadczył, iż na zaskarżenie podobne nie odpowiada; 3) że głębokie uszanowanie jego dla Króla, dostatecznym iest dowodem, że przeciwko K. Jmci nic nie pisał, że w listach jego żadnego nie ma wyrazu, któryby się ściągał do osoby króla francuzkiego; co do 4) odpowiedział, że on tylko temu rozkazowi zadosyć nie uczynił, mocą którego na wygnanie skazany został; a to dla tego, iż nie rozumiał, aby minister miał prawo wydawać podobne rozkazy; 5) nakoniec, że nie wie na czemby mniemane te wykroczenia, zasadzać się miały. ”

„ Wczora, d. 23 t. m., piérwszy Sąd woyskowy 16téy dywizyi woyskowéy, który się w naszém mieście odbywa, ogłosił swóy wyrok w sprawie Jenerała *Excelmans*; uznał go jednomyślnie niewinnym, i rozkazał, wyroku tego 500 exemplarzy wydrukować, i na publicznych miéyscach poprzybijać. ”

Jenerał *Excelmans*, mówi *Journal des Debats*, za niewinnego uznany i wolny, korzystaiąc z piérwszéy chwili wolności swojéy, złożył dzięki N. Panu u stop podnóżka tronu królewskiego, za wymierzoną jemu sprawiedliwość, i niezłomną wierność poprzysiągł.

Umieszczamy tu, przeięty list do Króla neapolitańskiego, który był powodem do processu przeciwko Jenerałowi *Excelmans.*

„ *N. Panie! Od tego czasu, jak zbiegiem przeciwnych wypadków od W. K. Mości oddalony zostałem, wszystko cokolwiek się jego tyczé, obojętnèm bydź dla mnie nié może. Korzystaiąc teraz ze żdarzenia P. A..., szukam szczęścia, złożenia W. K. Mci dowodu moiego nayglębszego uszanowania, które zawsze dla niego winien jestem.* ”

„ *Pozwól, N. Panié, nadewszystko, wynurzyć mu tę radość, która mnie i rodzinę moię napełniła, kiedyśmy się dowiedzieli, że interessa neapolitańskie, zgodnie z życzeniem i dobrém W. K. Mci, ukończone zostały. Zawierz mi, N. Panie, iż nikt nad moich, większéy niespokoyności o los pięknego królewstwa jego nie doznał. Dzięki téy bohatérskiey stałości, i téy godnéy tak wielkiego Króla mądrości.* Europa *W. K. Mość uznać musi.* ”

„ *Gdyby nawet bieg okoliczności nie był wziął tak pomyślnego dla W. K. Mci kierunku, nie byłoby dla niego trudną, z tak piękném i waleczném W. K. Mci woykiem, zjednać powagę dla korony, którą jedynie talentom i wysokim cnotom swym winieneś. A nadto, tysiące mężnych, w szkole i pod okiem W. K. Mci wyćwiczonych oficerów, pośpieszyłoby na jego skinienie, z poświęceniem się dla niego Cieszyłoby to ich, gdyby tym sposobem wypłacić się mogli z długu wdzięczności i hołdu dla W. K. Mości, które to obowiązki nigdy nie wygasną w ich sercach.* ”

„ *Co do mnie, N. Panie, będąc słusznie mocniéy jeszcze przeięty wszystkiemi temi uczuciami, proszę W. K. Mci, przyiąć wyrażenie mojey, dla sławy W. K. Mci i szczęścia jego Nayjaśnieyszéy rodziny, życzliwości, z którą na całe życie zostaię.* ”

„ *N. Panie, W. K. Mci, naydawnieyszy i naywierniejszy sługa.* Excelmans.

— Dnia 26, Król, na pokojach u dworu, jak o tém *Journal des Debats* donosi, podziękował ze szczególnieyszą łaskawością Pani *Stael*, za przesłanie mu *Obrony Ludwika XVI*, przez P. *Necker* (oyca jéy).

— Minister wojenny uwiadomił Jenerałów i wyższych Oficerów, którzy pełnili służbę majorów jeneralnych i intendentów jeneralnych woyska, Szefów głównego sztabu, i jeneralnych Ordonatorów korpusów, albo czynnych dywizyy woyskowych, i tych którzy byli gubernatorami, albo naczelnemi dowódzcami placow, że Król im wyraźnie rozkazuie, aby natychmiast wszystkie plany, karty topograficzne, wiadomości o oblężeniach, dzienniki obrony mieysc warownych, słowem wszystkie, tyczące się służby, im [illegible] do jeneralnego sekretoryatu ministeryum [illegible]

— Podług doniesien nie urzędowych gazet francuzkich, polepsza się coraz stan skarbu francuzkiego; podatki w czasie przepisanym wnoszą, a wiele gromad zrzeka się dobrowolnie swych należności, za czynione w czasie woyny dostarczenia. W samym miesiącu listopadzie 1814, miało weyśdź do skarbu z opłaty podatków 73,000,000 fr. Obligacye skarbowe, które d. 7 grud. 6¾ na sto traciły, tracą już teraz tylko 1 od 100. ”

## Anglia.

Gazeta paryzka, *Journal des Débats*, z *Londynu* d. 22 stycznia: „ Czytamy w *Kuryerze Londyńskim*, co następuie: Wydawca gazety *Nowego - Yorku* otrzymał dzienniki z *Jamaiki*, dochodzące do 29 października. Donoszą oné, iż *Christophe* i *Pethion* zawarli przymierze, mocą którego postanowili oddać *S. Domingo* rządowi francuzkiemu, i wszystkie osady swym właścicielóm, wyiąwszy, które dziś są w posiadaniu urzędników i oficerów jeneralnych. „ W teyże gazecie i w tym samym numerze, pod datą daleko późniéyszą, znayduje się wyiątek z listu, cale inné wiadomości zawieraiący: List ten datowany jest w *Cap - Henry* d. 29 grudnia 1814; pisany przez P. *Gambier* brzmienié jego następuiące: „ *Medina*, jeden ze trzech kommissarzy, przysłanych ze *Francyi* do tuteyszéy osady, został uwięziony. Scisle on był wybadywany przez gubernatora: oddał swojé instrukcyé, w których zalecono mu weyśdź w związek z jenerałami i rodakami kraiu, i jeśliby się udało, bunt wzniecić. Wystawiono go w kościele, na widok całego miasta i żołnierzy, jako szpiega. Wnet *Christophe* o wszystkiem dokładną posłał wiadomość, do dwóch innych naczelników, *Péthiona* i *Borgelaisa.* Skutkiem tych wiadomości *Dauxionla-Vaisse* i *Daverman* również uwięzionymi zostali przez pomienionych naczelników. Bóg wie, co się z nimi daléy stałó. „

*Korrespondent hamburski* umieścił list z *Londynu*, d. 25 stycznia: „ Rozeszła się tu pogłoska, że eskadra amerykańská złożona z okrętu *Prezydent* i *Konstytucya*, z 2ch fregat 50 działowych i Kongres 38 działowéy, wypłynęła dla krążenia. *Leander* i *Neucastle*, każdy 50 działowy, z 38 działową fregatą *Acasta*, wyszły na ich ściąganié. W krótce też kilka okrętów wojennych wypłynęło z *Plymouth* przeciwko tey eskadrze. Wielu troszczy się tu, aby flotta kupiecka, która niedawno bez konwoju z *Dünen* wypłynęła, nie dostała się w ręce *Amerykanóm.* W kawiarni *Loyds*, gdzie ta wiadomość ogłoszoną była, czytano następuiące doniesienié: „ Admiralicya żadnéy nié ma wiadomości o tey osobliwszey eskadrze: wiadomo tylko, że fregaty amerykańskie *Konstytucya* i *Kongres* są na morzu. „ — Rząd nasz wysłał ostateczną odpowiedź do *Wiednią*, względem głównych dotąd okoliczności kongressowych — Wielka liczba okrętów z towarami gotuje się płynąć do *Ameryki*, jak tylko przyydzie wiadomość o ratyfikacyi pokoju ze strony amerykańskiey — Wczora nowy okręt, 74 działowy, *the Redoutable*, z warsztatu spuszczono — Przez list okolny wezwani zostali na otwarcie par-

lamentu, na dzień 9 lutego — *Medina*, jako szpieg, na wyspie *S. Domingo* uwięziony został. Prawdziwe jego imie jest *Augustino Franco.* Má to bydź ten sám *Hiszpan*, który niegdyś Pana *Toussaint-Louverture* był zdradził — Jedney, slepey od urodzenia panience, przez podwóyną operacyą w szpitalu chorób oczu w *Bristol*, zupełnie wzrok przywrócono— Oficerowie szwáycarscy, których liczba jest 400, a którzy dawniéy od *Anglii* pensyą pobierali, ta zaś przez czas władania *Napoleona* ich oyczyzną była im zatrzymaną, całą teraz zaległość odebrać maią — W kaplicy francuzkiey odprawiły się i tu exekwije za *Ludwika* XVI; wiele i niefrancuzów na nich się znaydowało — Eskadra hollenderska, na *środziemné* przeznaczoná morzé, wielkie podarki wiezie dla deja algierskiego. Gdyby on ich nie [illegible] użył [illegible]. Stary *Maklin* zwykł był mawiać: harmaty okrętu 74 działowego potrafią każdym rozmówić się językiem, a teraźniéyszy rząd hollenderski gotów będzie użyć tego języka, jeżeliby jego Barbaryyska Mość innégo słyszéć nie chciała — Na połów śledzi, w roku przeszłym, podług gazet naszych, 916 okrętów wypłynęło. "

### WIADOMOSCI ROZMAITE.

(*z Gazety Ryskiéy Zuschauer*)

Wiadomy list o *Polsce*, w gazetach angielskich umiesczony, który teraz Jenerałowi *Jomini* przypisuią, (*Obacz u Nrze 9 Kuryera Litewsk.*) był powodem jednemu *Polakowi* do odpisu na niektóre myśli. Odpisanie to jednak zgadza się co do głównego celu rzeczy, a między innemi zawiera, co następuie: „ Z upadkiem *Napoleona* zostaliśmy prawdziwe sieroty. Nie było żadnego gabinetu, któryby się za nami wstawił; sám tylko Cesarz *Alexander* uczuł nieszczęście nasze, przyjął nasze życzenia, ożywił nás wspániałém swém słowem, i cofnął rękę swoię od gnębienia nięszczęśliwych. Postępowanie takie z narodem, który slachetne uczucia swoie zdolny jest podnieść do naywyższego stopnia, mogło nas rzeczywiście podbić, daleko prędzéy i łatwiéy, aniżeli nayliczniéysze woyska. Od téy chwili, kiedyśmy poznali wspaniałe tego Monarchy względem *Polaków* zamiary, których codziennie naywiększe odbieramy dowody, ufność i przywiązanie nasze coraz większéy nabierają mocy. We wszystkim widzimy moc Bozką, która w osobie tego Anioła stróża czuwa nad nami. Razem ze wszystkiemi narodami, wielbim wielkie cnoty *Alexandra*; ale sami tylko jedni kochamy go, jak oyca. Nie zwiastowano nam jeszcze panowania jego, ale panuie on już w sercach naszych, a z głębi duszy naszey przemawiamy do niego słowy znamienitego panegiryka *Trajana*: *Soli omnium contigit tibi, ut pater patriæ esses, antequam fieres!*

### M o d y.

Jedną z náynowszych ozdób kapeluszów, opiętych axamitém, pospolicie białego albo różowégo koloru, jest plecianka, na cal szeroka, która się robi z materyi jedwabnéy. Służy ona zwyczáynie za garnirowanié górnéy części kapelusza, który u wiérzchu jest szeroki, a brzég naokoło nieco má w górę zagięty. Do kapeluszów z czárnego axamitu, daje się często podszéwka różowa: używaią téż czasém podszéwki haftowánéy, różowégo także koloru.

---

3. Kommissya Wileńskiego prowiiantskiego Depo, zacząwszy od miesiąca nowembra 1814 roku wzywać życzących sobie podjąć się dostarczenia prowiiantu i owsa potrzebnego w magazynach Gubernii Wileńskiey na rok 1815, a szczególniey Panów Obywatelów, jako maiących naywięcéy do tego sposobów, nakoniec 28 przeszłego stycznia, wzywała życzących dla ostatecznego zakończenia tey rzeczy, aby się stawili sami albo przysyłali swoich pełnomocników, choćby każdego dnia do pomienionéy Kommissyi od tegoż 28 stycznia, aż do dnia 10 teraźnieyszego lutego, w którychby można zrobić ostateczną licytacyą. Ale gdy po dziś dzień na takowe licytacye nikt ieszcze nie przychodził, przeto ia za potrzebną poczytałem z moiey strony przez ninieysze wezwać życzących, a osobliwie PP. Obywateli, dla przyięcia na siebie dostarczenie prowiiantu i owsa, do magazynów Gubernii Wileńskiey, z warunkiem, iżby oni raczyli w tym celu sami się stawić lub przysłać swoich pełnomocników, choćby co dzień do Kommissyi Wileńskiego prowiiantskiego Depo, do dnia 10 teraźnieyszego lutego,



w przeciągu których mogłaby się zrobić ostateczna licytacyia. Obok tego nié mam za zbyteczne, zapewnić PP. Obywatelów i innych, chcących się podjąć tych dostarczeń, iż opłaty za dostarczenia czynić się będą z kassy, stosownie do umowy, bez żadnego zatrzymania i punktualnie w terminach, które w kontraktach lub warunkach przeznaczone będą, i że pieniądze na to potrzebne znaydują się już tu w gotowiznie. Dnia 4 lutego 1815 roku — Jenerał Prowiiantmeyster *Łaba.*

---

1 Rzymsko - Katolicki Duchowny Wileński Konsystorz, wzywa Ur. Barbarę z Morow i Franciszka Xawerego Szawłowskich, do wysłuchania zapadłego w ich sprawie rozwodowéy dekretu. — Dano w Wilnie 1815 febr. 10 dnia. — Jan Kulikiewicz Sekretarz Sądowy.

---

[illegible] Dekretu Sądu dworzańskiéy opieki, przy sądzie spraw Cywilnych Białostockiego i Sokolskiego Ptu exystuiącéy, d. 24 9bra 1811 roku zapadłego, taxę i Exdywizyą maiętności Niewiarowa w obwodzie Białostockim i Powiecie, położenie maiącéy w przód Franciszka oyca, a dopiéro syna jego, dziedzictwa W. Wincentego Toczyskiego, pomiędzy kredytorow i pretensorów oyca onegoż przeznaczaiącego — Sąd taxatorsko - Exdywizorski w teyże maiętnosci Niewiarowo, Dnia 18 marca 1812 r. rozpoczęty, obwieszcza i wzywa wszystkich Wierzycieli pomienionego W. Toczyskiego Franciszka, gdziekolwiek znaydować się mogących, aby przed tymże Sądem sami lub przez umocowanych, prawnie stawali i pretensye swoie udowodnili; w przeciwném bowiem zdarzeniu nie zgłaszaiących się i nie stawaiących, pretensye upadną, czyli amissyi podane zostaną i nadal poszukiwania onych utraci się prawo. — Marcin Jaworowski S. G. B. Exdywizor prezyduiący. — Józef Smorczewski mp. — Józef Niewodowski.

---

1 Wypis z Ksiąg Grodzkich Pttu Wileńskiego — Roku tysiąc ośmset pietnastego Miesiąca Februaryj jedynastego dnia. Przed Aktami grodz. Pttu Wilen: Stawaiąc obecnie W. JP. Michał Narkiewicz kopiją Pozwu, przy opłacie za walor papieru miedzią kopiejek piędziesięciu, do Akt podał w tych wyrazach — Wedle Ukazu JEGO IMPERATORSKIEY Mosci Samowładnącego całą Rossyą etc. etc. etc: — Urodzonym Xaweremu i Barbarze z Sylwéstrowiczów Staniewiczom błłm Sędziom Grodzkim Pttu Rosieńskiego, Pozew przed Sąd Grodzki Pttu Rosieńskiego na roczki marcowe w roku idącym sądzić się maiące, z instancyi Ur. Wincentego Łabanowskiego Regenta wyniesiony, z referencyą do wszelkich dowodów u sądu złożyć się maiących, a szczególnie o to: że Obżałłny Staniewicz złemi powodowany maxymami, Załłgo Delltra honor niwczym nie skażony, przez pisma rozne, tak w sądzie niższym Pttu Rosieńskiego, jako też w Rządzie Guberńskim Litt: Wilen: podane, nazywaiąc k r y m i n a l i s t a i z ł o d z i e j e m czernić poważył się z wyraźną obelgą stanu szlacheckiego takie kalumnije nayniesłuszniey i nayniesprawiedliwiey zadaiesz, Załłcy Deltr będąc przez Obżałłgo tak skrzywdzony, zarowno ceniąc życie z honorem idzie do sądu po wymiar sprawiedliwosci, i prosi nadewszystko, mocą okazać się maiących Obżałłgo własnoręcznych pism, o ukaranie Obżałłgo penami zawetnemi z prawa wypadaiącemi, o nakazanie eliminaty takowych paszkwilów, jakiemi dotykał honor Załłgo Delltra, o zawarowanie dobréy sławy honoru, i o dalsze w tym przedmiocie służące skargi, jakie czasu sprawy dowiedzionemi będą, z powrotem wydatków procesowych — Roku tysiąc osmset pietnastego, februarii 10 dnia. Woźny swiadczę, iż tę kopiją pozwu zgodną z autentykiem w Sprawie W. JPana Wincentego Łabanowskiego Regenta oczewisto w ręce w Mieście Guberńskim Wilnie w Klasztorze Xięży Bonifratrów w własnéy stancyi W. JP. Xaweremu Staniewiczowi błmu Sędziemu Grodzkiemu Pttu Rosień: przed Sąd Grodzki Pttu Rosieńskiego na roczki marcowe w roku idącym sądzić się maiące podałem, pisan w Wilnie ut supra. U téy kopii podpis Woźnego taki: Kazimierz Hryncewicz Woźny Pttu Wileńskiego. Po podaniu do Akt iest takowa kopiia w Xięgi Grodzkie Pttu Wileńskiego wpisana, z których i ten wypis pod pieczęcią Grodzką Pttu Wileńskiego jest wydan —

Correctum Jan Justyn Sperski, Grodzki Wilenski Regent.

---

1. Niżey podpisany podaię do prześwietney publiczności następne doniesienie: w roku dopioro idącym z dnia 22 na dzień 23 v. s. miesiąca januaryi ludzie dworni poddani moi z maiątku moiego Horany przezwanego w Połockim Powiecie o mil pułczwarty od miasta Połocka po trakcie do witebska leżącego, zabrawszy trzy konie dworne, warstat kowalski i slosarski, odzienie i rozmaitą ruchomość, niewiadomo dokąd precz wyszli, z których pierwszy Chwiedor Sierhiejow kowal, od urodzenia lat 29 wzrostu średniego, twarzy pociągłey, koloru śniadawego, nieco ospowaty, włosu ciemnego, wzroku ponurego, żonaty, żona jego Alesia Ambrosowa, lat 26 dzieci ich: syn marcin lat 5 córka pierwsza Palka lat 9 druga Ahapka lat 7 trzecia Taciana lat 3 i czwarta Małanka rok 1 przy piersiach. Człek drugi brat wspomnionego kowala, Piotr Sierhiejew furman często używany i posyłany w różne strony dla skupowania zboża, lat 28 wzrostu średniego, twarzy pociągłey, włosów białawych, oczu nieco skoszonych, nieżenny, którzy razem precz wyszedłszy zabrali wyż pomieniony warstat, żelazo i rozmaite odzienie wartuiące 1690 rubli, przytym trzy konie dworne, klacz pierwsza dosyć rosła, koloru ryżego, zrzebna, lat dziesięciu, wartuiąca rubli 200. Klacz druga koloru czarnego z mierzynów lat siedmiu waloris rubli 60. I trzecia siwo szpakowata nie mała lat dziesięciu wartuiąca rubli 50. przytym znieśli swoie i skarbowe pieniądze, a wszystkiego 2,000 rubli z górą, ktoby takowych zbiegów poścignął lub o nich pewną i dokładną o mieyscu ich krycia się właścicielowi onych dostawił lub uczynił pewną wiadomość, właściciel oświadcza za trud w nadgrodę takiemu rubli 100. Jakób Zeyn Porucznik woysk Rossyyskich i Obywatel Powiatu Połockiego.